Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, judecător Svetlana Bîcu
Dosarul nr. 2a-3190/24 (2-24014182-02-2a-05082024)

D E C I Z I E

26 martie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel declarată de Cebotari Irina, reprezentată de avocatul Corpaci Olga,

împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, prin care a fost respinsă acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Irina împotriva lui Cebotari Andrei, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni cu privire la decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

Circumstanțele cauzei:

La 2 februarie 2024, Cebotari Irina, reprezentată de avocatul Corpaci Olga a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cebotari Andrei, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni cu privire la decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la 16 decembrie 2015 prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău a fost desfăcută căsătoria dintre Cebotari Irina și Cebotari Andrei și s-a determinat domiciliul copiilor minori ***** la educația și întreținerea mamei Cebotari Irina.

Conform duplicatului certificatelor de naștere a copiilor minori nr.*****, drept părinți ai copiilor minori ***** au fost înscriși tata-Cebotari Andrei și mama Cebotari Irina.

A menționat că, Cebotari Andrei nu contribuie financiar la întreținerea copiilor minori și la 17 mai 2016 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată referitor la încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori *****, iar prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori ***** într-o sumă bănească fixă în mărime de 810, 75 de lei pentru fiecare copil de la data adresării în instanța de judecată - 17 mai 2016 până la atingerea majoratului copiilor minori.

Reclamanta a relatat că, la executorul judecătoresc Balan Cornelia a fost înaintat titlul executoriu nr.2-1394/16 din 14 iunie 2016 emis de Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău privind încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori *****, însă până în prezent documentul executoriu nu a fost executat de către debitorul Cebotari Andrei, iar la 28 decembrie 2023 de către executorul judecătoresc Balan Cornelia a fost întocmit procesul-verbal nr.3 cu privire la contravenție.

De asemenea a subliniat că, pârâtul în acest timp nu a avut nicio întrevedere cu copii minori, nu s-a interesat de starea sănătății și nu a contribuit nici într-un fel la educația și întreținerea copiilor minori, dând dovadă prin comportamentul său de lipsă de interes pentru soarta copiilor minori, iar în rezultat copii sunt crescuți și educați doar de mama Cebotari Irina.

A evidențiat că, pârâtul se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, fapt confirmat prin încheierea executorului judecătoresc Balan Cornelia nr.075/p/a-292/16, prin care se atestă că are restanță la plata pensiei de întreținere a copiilor minori care la 31 mai 2023, constituie 147 556,50 de lei.

În final, reclamanta a solicitat decăderea lui Cebotari Andrei din drepturile părintești față de copii minori, Cebotari Adrian, a.n. 6 noiembrie 2011 și Cebotari Alexandru a.n.18 decembrie 2012, compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, a fost respinsă acțiunea înaintată de Cebotari Irina împotriva lui Cebotari Andrei, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni cu privire la decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 60)

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 24 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, Cebotari Irina, reprezentată de avocatul Corpaci Olga, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii și compensarea cheltuielilor de judecată.

Apelul este depus în interiorul termenului legal de 30 de zile prevăzut de art. 362 Cod de procedură civilă, hotărârea fiind pronunțată la 18 iunie 2024, iar apelul a fost depus la 24 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice. (f.d. 69-71)

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, avocata Corpaci Olga în interesele Irinei Cebotari a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Consideră că, neîntemeiat a fost respinsă acțiunea, or, pârâtul/intimat nu contribuie financiar la întreținerea copiilor minori, iar prin încheierea executorului judecătoresc

Balan Cornelia nr.075/p/a-292/16, prin care se atestă că are restanță la plata pensiei de întreținere a copiilor minori care la 31 mai 2023, constituie 147 556,50 de lei.

A indicat că, intimatul/pârât nu participă la educația, creșterea și întreținerea copiilor minori și dă dovadă de lipsă de interes de soarta copiilor minori, încălcând prevederile art. 51 alin. (3) Codul familiei. Or, în astfel de circumstanțe pârâtul poate fi decăzut din drepturile părintești, ca sancțiune pentru neachitarea pensiei de întreținere a copiilor minori, cu atât mai mult că este o sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor și îndatoririlor de părinte, care are loc doar pe cale judecătorească.

Prima instanță eronat a apreciat că, eschivarea părintelui de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere a copiilor minori, nu constituie temei de decădere. Or, s-a constatat că, doar mama are grijă de copii, iar orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților, condiționează decăderea din drepturile părintești.

A relatat că, interesul superior al copiilor minori trebuie să prevaleze, în astfel de cazuri.

Mai mult, pârâtul a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 26 februarie 2010 și a fost deținut în penitenciarul nr. 13-Chișinău.

Poziția părților în apel:

Fiind prezentă în ședință de judecată, reprezentantul apelantei, avocatul Corpoaci Olga, a pledat pentru admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrale a acțiunii.

În ședința de judecată a instanței de apel, apelanta, intimatul și ATAS Centru, precum și reprezentantul SCT Ialoveni nu s-au prezentat, deși au fost citați legal despre data, locul și ora ședinței de judecată.

Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților pe dosar. Or, conform art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din motivele ce succed.

În acord cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică

circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 ale Codului de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Sursa de *Soft Law*, și anume Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze *(a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98*).

Piesele dosarului arată că, conform duplicatului certificatelor de naștere a copiilor minori nr.*****, drept părinți ai copiilor minori ***** au fost înscriși tata-Cebotari Andrei și mama-Cebotari Irina. (f.d. 12-13)

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 16 noiembrie 2015, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Cebotari Andrei și Cebotari Irina, s-a determinat domiciliul copiilor minori ***** la întreținerea și educația mamei, Cebotari Irina. (f.d.17)

Iar, prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 iunie 2016 s-a încasat de la Cebotari Andrei în beneficiul Irinei Cebotari a pensiei pentru întreținerea copiilor minori ***** în mărime fixă a câte 810,75 de lei/lunar pentru fiecare copil, începând cu data adresării cererii în judecată, 17 mai 2016, până la atingerea majoratului copiilor minori. (f.d.18)

Este cert faptul că, prin încheierea nr.075/p/a-292/16 din 11 decembrie 2023 privind stabilirea restanței la pensia de întreținere emisă de executorul judecătoresc Balan Cornelia s-a stabilit că de la creditor spre executare silită la 22 iunie 2016 a parvenit titlul executoriu nr.2-1394/2016 din 14 iunie 2016 emis de Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău. S-a stabilit după calculare cuantumul restanței la pensia de întreținere la situația din 18 decembrie 2023 care este de 41 luni ce constituie suma de 66 481,50 de lei și urmează a fi achitată de debitorul Cebotari Andrei în beneficiul Irinei Cebotari pensia pentru întreținerea copiilor minori. (f.d.20)

Conform informației din 10 iunie 2024 eliberată de către executorul judecătoresc Balan Cornelia se atestă că, debitorul Cebotari Andrei fiind citat la biroul executorului judecătoresc nu s-a prezentat și nu a achitat pensia alimentară până la moment. Restanța la plata pensiei alimentară pentru perioada mai 2016-mai 2024 constituie suma de 155 664 de lei.

Totodată, rezultă că, copii minori ***** sunt întreținuți și educați de mama Cebotari Irina.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei acțiunii înaintate de Cebotari Irina.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la netemeinicia acțiunii înaintate de Cebotari Irina.

Ab initio, conform art. 3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a devenit parte în urma adoptării Hotărârii Parlamentului nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în toate deciziile care ii privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie sa fie luate in considerare cu prioritate.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*cauza N.P. contra Republicii Moldova, nr. 58455/13, 06 octombrie 2015*) a statuat că, interesul superior al copilului este de o importanță esențială. Decăderea din drepturile părintești reprezintă o măsură particulară de anvergură, în urma căreia părintele este privat de viața sa de familie cu copilul și este incompatibilă cu scopul reuniunii lor. Astfel de măsuri trebuie să fie întreprinse doar în circumstanțe excepționale și pot fi justificate doar dacă ele sunt motivate de o cerință de prim rang aferentă interesului superior al copilului.

Pentru identificarea interesului superior al copiilor, într-un caz particular, trebuie să se țină cont de două aspecte: *primo*, este în interesul suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepția cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită și, *secundo*, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur și liniștit.

Prezintă importanță la caz, și dispozițiile art. 7, 9 și 10 ale Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului care reglementează că, copilul are dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de acestea. Statele părți vor veghea ca niciun copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția când această separare este necesară în interesul copilului, vor respecta dreptul copilului, separat de cei doi părinți ai săi sau de unul din ei de a întreține relații personale şi contacte directe cu cei doi părinți ai săi, afară de cazul că acest lucru este contrar interesului superior al copilului.

La rândul său, art. 67 Cod familiei stipulează că, părinții pot fi decăzuți din drepturile părinteşti dacă: a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părinteşti; d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicând violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic

sau de narcomanie; g) au săvârșit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului, precum şi h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Sancțiunea decăderii din drepturi părinteşti, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei şi este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinţilor pentru greșita exercitare a drepturilor şi îndatoririlor de părinte, care are loc numai pe cale judecătorească.

Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

Astfel, instanţele de judecată urmează să soluţioneze cauzele civile privind decăderea din drepturile părinteşti prin prisma principiului enunţat, având în vedere că soluţionarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale şi în termen rezonabil constituie în sine o garanţie de protecţie a interesului superior al copilului, cât şi a familiei.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală, interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un comportament deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului.

CtEDO subliniază totuși că, acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale.

În speţă, Cebotari Irina invocă că, Cebotari Andrei se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere, făcând referire la prevederile art. 67 lit. a), c), d) și g) Cod familiei.

Astfel, eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învățătura şi instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

În altă ordine de idei, Colegiul acceptă că, comportamentul lui Cebotari Andrei în raport cu copii minori nu reprezintă relațiile model între tată și copii, însă neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor conduce la decăderea din drepturile părinteşti, or, comportamentul lui Cebotari Andrei nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decădere din drepturile de tată.

În conjunctura cadrului legal citat, Colegiul judiciar conchide că, instanța ierarhic inferioară justificat a pus în balanţă dreptul copilului de a-şi cunoaşte ambii părinţi, și

aceasta pentru că, interesul superior al acestuia este ca ambii părinţi să-i fie aproape atâta vreme cât aceştia au capacitatea de exercitare a drepturilor şi a obligaţiilor ce le incubă.

Or, având în susținere principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, Colegiul civil consideră că prezența lui Cebotari Andrei în viața copiilor săi, ar fi în interesul copiilor, *****.

Aici, este oportun de indicat că, decăderea din drepturile părintești este o sancțiune foarte drastică, urmând a fi aplicată față de părinți numai după ce se va constata că alte măsuri luate față de părinți ce nu-și îndeplinesc obligațiile părintești, nu au dat rezultate pozitive.

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, în cauzele de acest gen, examinarea elementelor care servesc cel mai bine interesele copilului, este întotdeauna de o importanţă fundamentală (*cauza Johansen împotriva Norvegiei, hotărârea din 7 august 1996, § 64*), că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un comportament deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului (*cauza Gnahore împotriva Franţei, nr.40.03/98, § 59, CEDO 2000- IX*).

Aderent, Curtea a subliniat că, acest interes prezintă un dublu aspect (*cauza Gnahore, menţionată mai sus, § 59*): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (*cauza Maumousseau şi Washington vs Franţa, nr.39.388/05, § 67)*.

În acest context, Colegiul consideră că, argumentele invocate de reclamanta/apelantă, precum că, pârâtul/intimat se eschivează de la plata pensiei de întreținere a copilului minor, nu pot servi drept temei pentru decăderea din drepturile părintești ale acestuia, or, legislaţia consacră ca valoare primordială, interesul copilului, iar potrivit legislației în vigoare, interesul superior al copilului este dreptul de a avea pe ambii părinţi, de a comunica cu ambii părinţi şi de a beneficia de grija ambilor.

În accepțiunea instanței de apel, chiar dacă atitudinea şi comportamentul pârâtului/intimat, în calitate de părinte, în raport cu copii săi minori, nu reprezintă relațiile model dintre tată şi copil, cu toate acestea, neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să fie urmată de o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii din drepturile părintești.

Aşadar, sancțiunea decăderii din drepturile părintești poate fi aplicată față de părinții care, din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligațiunile față de copii sau fac abuz de drepturile părintești. Or, nu au fost prezentate probe care să condiționeze necesitatea decăderii pârâtului/intimat din drepturile părintești, iar motivul invocat de reclamantă/apelantă, despre eschivarea pârâtului/intimat Cebotari Andrei de la participarea la educația și întreținerea copiilor minori, *****, nu este unul suficient, deoarece părintele nu va fi exonerat de aceste obligații, chiar și în cazul decăderii din drepturi părintești.

Cu titlu de notă, nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor faţă de copiii săi, are drept consecință sau conduce la decăderea din drepturile părinteşti,

la caz, nu au fost prezentate probe concludente şi pertinente care ar confirma culpa gravă a tatălui la neîndeplinirea obligațiilor părintești şi nici faptul că acesta este nedemn de a fi tatăl copilului minor, atât timp cât sancțiunea decăderii din drepturile părintești poate fi aplicată doar faţă de părinții care din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligațiile faţă de copii sau fac abuz de drepturile părintești.

În concluzie, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul civil relevă că, argumentele invocate de apelantă, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel declarată de Cebotari Irina, reprezentată de avocatul Corpaci Olga, și de a menține hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se respinge cererea de apel declarată de Cebotari Irina, reprezentată de avocatul Corpaci Olga.

Se menține hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Ana Panov

Judecătorii Lucia Bagrin

Diana Corlăteanu

O P I N I E S E P A R A T Ă

/la dosarul nr. 2a-3190/24 (2-24014182-02-2a-05082024) /

/În cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Irina Cebotari împotriva lui Andrei Cebotari, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni privind decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată/

Prin decizia Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru din 26 martie 2025, s-a respins cererea de apel depusă de apelanta Irina Cebotari, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Irina Cebotari împotriva lui Andrei Cebotari, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni privind decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

În privința soluției adoptate şi argumentelor ce au stat la baza acesteia îmi exprim dezacordul prin prezenta opinie separată, după cum urmează.

La 2 februarie 2024, reclamanta Irina Cebotari, reprezentată de avocatul Olga Corpaci, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Cebotari, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni privind decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Irina Cebotari împotriva lui Andrei Cebotari, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni privind decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, apelanta Irina Cebotari, reprezentată de avocatul Olga Corpaci, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Centru din 26 martie 2025, s-a respins cererea de apel depusă de apelanta Irina Cebotari, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024.

Consider că urma a fi admisă cererea de apel depusă de apelanta Irina Cebotari, casată hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Irina Cebotari, din următoarele considerente.

În temeiul art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Conform art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului (adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 29 noiembrie 1989, intrată în vigoare la 2 septembrie 1990), statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului.

În conformitate cu art. 60 alin. (1)-(3) din Codul familiei, părinţii au dreptul şi sânt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane. Părinţii sânt obligaţi să asigure frecventarea de către copil a școlii pînă la sfârșitul anului de învățământ în care acesta atinge vârsta de 16 ani. Instituţia de învăţământ şi forma de instruire sânt alese de către părinți, cu luarea în considerare a opiniei copilului.

Potrivit dispozițiilor art. 62 alin. (1), (2) și (4) din Codul familiei, drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinţii nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului. Metodele de educație a copilului, alese de părinți, vor exclude comportamentul abuziv, insultele şi maltratările de orice fel, discriminarea, violența psihică şi fizică, aplicarea pedepselor corporale, antrenarea în acţiuni criminale, inițierea în consumul de băuturi alcoolice, folosirea substanţelor stupefiante şi psihotrope, practicarea jocurilor de noroc, cerșitul şi alte acte ilicite. Părinţii poartă răspundere, în modul stabilit, pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului.

În corespundere cu art. 67 din Codul familiei, părinţii pot fi decăzuți din drepturile părinteşti dacă: a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părinteşti; d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicând violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvârșit infracțiuni

premeditate contra vieții şi sănătății copiilor sau a soţului; precum şi h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Conform art. 68 alin. (2) din Codul familiei, acțiunea privind decăderea din drepturile părintești poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară sau procurorul. Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

Raportând circumstanțele de fapt la normele de drept citate supra, consider că, la caz sunt întrunite temeiurile legale pentru decăderea pârâtului-intimat Andrei Cebotari din drepturile părintești asupra copiilor minori Adrian Cebotari, născut la 6 noiembrie 2011 și Alexandru Cebotari, născut la 18 decembrie 2012.

În aceeași ordine de idei, remarc că prin Declarația drepturilor copilului din 1959 se dispune că copilul se va bucura de o protecție specială şi i se vor oferi facilități prin lege şi prin alte mijloace menite să-i asigure o dezvoltare fizică, mentală, spirituală şi socială normale, în condițiile libertății şi demnității. În adoptarea legilor necesare realizării acestui scop se va avea în vedere interesul superior al copilului.

La fel, Convenția cu privire la drepturile copilului în art. 3 alin. (1) spune că, în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

Această concluzie derivă și din prevederile art. 18 din Convenția pentru protecția copilului, care prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

O reglementare similară se regăsește și în art. 27 alin. (2) din Convenție, ce prevede că părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Astfel, cauza civilă privind decăderea din drepturile părintești urmează a fi soluționată prin prisma principiului enunțat, având în vedere că soluționarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale constituie în sine o garanție de protecție a interesului superior al copilului, cât și a familiei.

Prin urmare, potrivit cadrului legal pertinent, părinții au obligația pozitivă de asigurare a creșterii, educației, întreținerii copiilor minori și nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului, acționarea în contradictoriu cu interesele

supreme ale copilului și eschivarea de la exercitarea obligațiunilor părintești constituind temei pentru decăderea părintelui din drepturile părintești.

Remarc faptul că decăderea din drepturile părintești, este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor și îndatoririlor de părinte, care are loc numai pe cale judecătorească.

Totodată, decizia de a suspenda sau suprima relațiile între un copil și părinții săi trebuie să se supună, în orice ipoteză, principiului proporționalității și poate fi luată numai în cazuri ce ating un nivel suficient de gravitate.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că măsurile ce privesc privarea totală a unui părinte de drepturile sale parentale nu trebuie aplicate decât în circumstanțe excepționale și nu pot fi justificate decât dacă ele sunt inspirate dintr-o exigență primordială ce privește interesul suprem al copilului.

În acest sens, rețin și jurisprudența CtEDO în cauzele privind decăderea din drepturile părintești, potrivit căreia, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală (*cauza Johansen vs Norvegia, hotărârea din 7 august 1996*).

Totodată, CEDO subliniază că acest interes prezintă un dublu aspect (*cauza Gnahore*) pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos şi pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă (*cauza Maumousseau şi Washington vs Franţa, hotărârea din 6 decembrie 2007*).

Astfel, potrivit suportului probator, constat că pârâtul-intimat manifestă o neglijență absolută față de copii săi, neasigurând o întreținere corespunzătoare, neglijând necesitățile fizice și educaționale a copiilor săi, este inert față de soarta copiilor săi, nu este preocupat de condițiile în care aceștia locuiesc, de starea sănătății minorilor, situație ce denotă cert eschivarea acestuia de la exercitarea atribuțiilor părintești.

Totodată este de menționat că, pârâtul are restanță la plata pensiei pentru întreținerea copiilor minori Adrian Cebotari, născut la 6 noiembrie 2011 și Alexandru Cebotari, născut la 18 decembrie 2012, în mărime de 147556,50 lei, stabilită prin încheierea nr. 075/p/a-292/16 emisă de executorul judecătoresc Cornelia Balan, restanța acumulându-se din motiv că, pârâtul se eschivează de la efectuarea plăților.

La caz, constat că copiii minori sunt educați, instruiți și întreținuți doar de către mama lor, pârâtul-intimat nefiind prezent în educația, instruirea și întreținerea minorilor.

Prin urmare, din parte pârâtului-intimat, se demonstrează neglijență la îndeplinirea îndatoririlor părintești, abandonând şi ignorând copiii cu desăvârșire.

Din explicațiile părții reclamante rezultă că educația în familie o îndeplinește doar mama. Toate cele necesare pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor și sănătatea lor, o îndeplinește mama.

În conformitate cu art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Consideră că reclamanta-apelantă a prezentat probe admisibile și pertinente prin prisma art. 118 în coroborare cu articolele 121-122 din Codul de procedură civilă, pentru decăderea pârâtului-intimat Andrei Cebotari din drepturile părintești, or din materialele cauzei se constată cert faptul eschivării pârâtului-intimat de la îndeplinirea obligațiilor sale părintești, inclusiv a celei de întreținere, în raport cu copiii minori, ceea ce impune, drept consecință, decăderea acestuia din drepturile părintești, și anume: pârâtul ignoră obligațiile sale părintești, inclusiv nu participă la educarea și instruirea copiilor minori, precum și la întreținerea acestora, inclusiv prin plata pensiei de întreținere stabilite prin hotărâre judecătorească; pârâtul-intimat manifestă atitudine nepăsătoare față necesitățile și interesele copiilor; comunicarea între pârât și copiii săi au încetat, or acesta nu își vizitează copiii, la caz, fiind incident temeiul prevăzut de art. 67 lit. a) Codul familiei pentru decăderea părintelui din drepturile părintești.

Din motivele indicate, consider că instanţa de apel, care a verificat în limitele cererii de apel, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii de către prima instanţă, urma să admită cererea de apel depusă de apelanta Irina Cebotari, casată hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iunie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Irina Cebotari împotriva lui Andrei Cebotari, intervenient accesoriu ATAS Centru, STAS Ialoveni privind decăderea din drepturile părintești asupra copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Judecătorul
Curţii de Apel Centru Ana Panov